

DE GAMLE ENGLÆNDERE OG DERES TØRFLUESTÆNGER

Sammenlignet med moderne fluestænger af kulfiber virker mange gamle træstænger både tunge og antikverede. Dette leder ofte til en ret stereotyp beskrivelse af fordums stænger, en beskrivelse der ikke tager hensyn til den historiske udvikling og det faktum, at der dengang var endog meget stor forskel på fiskestænger – en forskel der næppe er så stor i dag.

Splitcanestangen blev opfundet midt i 1800-tallet, oftest angives amerikaneren Samuel Phillips som opfinder omkring 1845. Indtil da havde alle stænger været lavet af massivt træ som eksempelvis ask, hickory eller greenhart. Splitcanestangen erobrede ikke omgående verden, dertil var den alt for dyr. Massive greenhartstænger blev fremstillet langt op i det 20. århundrede, således finder man i Hardys Coronation Number af deres katalog (1937) adskillige modeller af greenhartstænger.

Splitcanestangen var for de mere velbærgede, dem der også fiskede i de berømte kalkstrømme i Sydengland. Men også her skete tingene langsomt. Francis Francis, der i 1875 udgav "A book on Angling" brugte aldrig andet end en to-hånds fluestang. Men man skal huske på, at dengang var det ikke så almindeligt med den relativt tunge flueline, som vi benytter i dag. Det var lette liner, og hvis fiskeren kunne gå med en let vind i ryggen, blev der ofte "dappet" med fluen, mere end det frie drev hen over fisken, der blev almindeligt senere. De første en-hånds fluestænger, der blev brugt, var 10-11 fod lange, og de var beregnet til at kaste en tung imprægneret flueline af silke, fuldstændig som vi fisker i dag, men linen var efter moderne standard tung, svarende til aftm klasse 7 eller 8 – noget der stadig præger englænderne, selvom de fleste moderne tørfluefiskere betragter en line i klasse 4 eller 5 som standardlinen.

Halford anbefaler i "Floating Flies and how to dress them" en stang på 10½ – 11 fod, og en enhåndsstang på 12 fod kan bruges af "en særlig stærk fisker". Senere, i "The Dry-Fly Man's Handbook" anbefaler Halford særligt Hardy's "Halford" model på 9 fod og 6¼ tomme (dvs 6 mm længere end 9½ fod. Denne stang vejede i 1905 modellen 11½ oz, dvs. ca. 320 gram, og i en senere 1912 version er vægten reduceret til ca 250 gram – og ifølge Halford er det primært sket i stangens metaldele.

"The Dry-Fly Man's Handbook" udgives i 1913 og blev Halfords sidste bog. Tre år tidligere udgav G.E.M. Skues sin første bog "Minor Tactics of the

Chalk Streams". Ligesom der er stor forskel på deres måde at skrive på, er der stor forskel på deres stangvalg. Skues beskriver i bogen, hvordan han i starten af det 20. århundrede prøver en 10 fods Leonard splitcanestang på 5 oz (140 gr), altså næsten det halve af Halfords Hardystang. Til sammenligning vejer moderne 9-10 fods fluestænger beregnet til en line #7 typisk 100-120 gram, nogle endda mere (jeg har udelukkende brugt tal fra de førende stangmærker som Sage, Orvis, Hardy, Loomis o.l. - og i ferskvandsmontering).

Halford bruger i "The Dry-Fly Man's Handbook" megen energi og plads på at argumentere imod de lette stænger. Skues var hans modstander, ikke blot i forhold til nymfefiskeri, men også i valg af stang. Halford begiver sig ud i argumenter, der ikke holder til en nærmere undersøgelse – at gå ind på dem i detalje vil føre for vidt, men eksempelvis skelner Halford mellem Stivhed og Fjedring. Han argumenterer for at beviklinger med ½ tommes mellemrum øger fjedringen, men ikke stivheden. Desværre er stivhed netop et udtryk for fjedring. Fysik og teknik var næppe Halfords stærke side, men hans autoritet og selvtillid var stor.

I førnævnte 1937 katalog fra Hardy finder man to stænger med Halford som ophavsmand. Dels den omtalte Halford, nu med en vægt på 8½ oz, til den formidable pris af 11 pund og 4 shillings. Den anden stang er "Knockabout" på 9½ fod vejende 6¾ oz. Denne stang beskrives som en økonomistang man "kan have stående i fiskehytten til brug i nødstilfælde". Den koster da også en bagatel af 5 pund og 9 shillings.

Hardy har ikke nogle stænger, der har Skues som ophavsmand. Han holdt sig til sine amerikanske Leonardstænger, af hvilke han skulle have ejet 5 stk. Men i samme katalog har Hardy et afsnit med "Very Light Trout Fly Rods", der indledes med, at en let fluestang ikke nødvendigvis er en stang, der er let at kaste med – hvilket jo er ganske korrekt. I dette afsnit finder vi kendte stænger som Triumph, Marvel og Koh-i-noor.

Udviklingen i tørfluestangen af splitcane var ikke slut med Skues, men det var i USA den fortsatte, med stangbyggere som Leonard, Payne, Orvis, og efter anden verdenskrig satte Pezon & Michel sit store fingeraftryk på historien om fluestangen. Men selvom enhåndsstangen ved begyndelsen af 1900-tallet var meget udbredt, var der som altid englændere, der stædigt holdt fast ved to-håndsstangen. Måske fordi de fandt en 10-fods enhåndsstang trættende at fiske med en hel dag, måske blot fordi de var stokkonservative. Endelig må man huske på, at omstændighederne betyder meget for hvilken fluestang, der er den ideelle. Tidligere var engene langs floderne ikke nær så bevoksede med træer, som det er tilfældet i dag. Det gælder både Sydengland og Danmark kan man se af gamle fotos. En klar og

bred flod i en åben eng er vanskelig at sammenligne med en skovklædt bjergflod, så ud over tradition, "guruernes" anbefalinger og fiskerens egen personlige smag, har de fysiske rammer givet spillet ind på valget af fluestangen.

Som i al historie var tørfluestangen ikke noget statisk eller entydigt. Den udviklede sig dynamisk igennem historien, der var brydninger og disputer og plads til individuelle meninger. Sammenlignet med et moderne stangudvalg havde man dengang betydeligt mere forskellige stænger at vælge imellem, men dengang som nu er det vigtigt at vælge den rigtige tørfluestang.

Steen Ellemose